Lietas Nr. 11356003821
KA04-0272-25/2
ECLI:LV:RAT:2025:0909.11356003821.4.S

SPRIEDUMS

Latvijas Republikas vārdā

Rīgā 2025.gada 9.septembrī

Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģija šādā sastāvā:

tiesas sēdes priekšsēdētāja tiesnese Ligita Kuzmane,

tiesnese Diāna Dumbre,

tiesnesis Ģirts Aizsils,

piedaloties prokurorei Ritai Briedei,

aizstāvim – zvērinātam advokātam Artūram Zvejsalniekam,

atklātā tiesas sēdē apelācijas instancē izskatīja krimināllietu /Persona A /, personas kods /Personas kods A/, apsūdzībā pēc Krimināllikuma 157.panta otrās daļas saistībā ar apsūdzētā /Persona A / un viņa aizstāvja – zvērināta advokāta A.Zvejsalnieka iesniegtajām apelācijas sūdzībām par Rīgas rajona tiesas 2024.gada 20.marta spriedumu.

Aprakstošā daļa

Ar Rīgas rajona tiesas 2024.gada 20.marta spriedumu /Persona A / atzīts par vainīgu noziedzīga nodarījuma izdarīšanā, kas paredzēts Krimināllikuma 157.panta otrajā daļā un sodīts ar sabiedrisko darbu uz 140 (viens simts četrdesmit) stundām. Cietušā /Persona D/ pieteiktā morālā kaitējuma kompensācija apmierināta daļēji.

No /Persona A / piedzīta morālā kaitējuma kompensācija 5000*euro* (pieci tūkstoši *euro*) apmērā /Persona D/ labā un noteikts trīsdesmit dienu termiņš no sprieduma spēkā stāšanās dienas morālā kaitējuma kompensācijas labprātīgai samaksai.

Pārējā daļā, t.i., 10 000 *euro* (desmit tūkstošu *euro*) apmērā cietušajam /Persona D/ kompensācija nav noteikta.

Divus diskus un datu nesēju nolemts turpināt glabāt krimināllietā.

Ar pirmās instances tiesas spriedumu atzīts, ka /Persona A / tīši izplatīja apzināti nepatiesus, otru personu apkaunojošus izdomājumus masu saziņas līdzeklī, un tieši, 2021.gada 1.novembrī ap plkst.13.30 /Persona A / ar viedtālruni veica filmēšanu muitas kontroles laikā /Nosaukums A/ Filmēšanas laikā /Persona A /, apzinoties, ka viņa izteikumi ir izdomājums un ir apkaunojoši, pavērsa viedtālruņa video kameru darba pienākumus veicošās /Nosaukums A/ amatpersonas /Persona D/ virzienā un pateica:„*Vot šitas personāžs izvaro mani. Es zinu, bet tu*

mani siti. Ko man citu darīt. Sitāt Jūs man. Jūs man sitāt, pa purnu iedevāt un teicāt, lai ejam uz tualeti, lai tu man atsūkātu. Kāpēc man tas jācieš? Tu mani pazemoji. Tu ņirgājies, redzi, lai visi/Tīmekļvietne A/ *redz un* /Tīmekļvietne B/*, kā tu uzvedies. Vot šis ir tas personāžs."*Izsakot apkaunojošus izdomājumus, /Persona A / pietuvināja viedtālruņa videokameru /Persona D/ un tuvplānā nofilmēja uz /Persona D//Nosaukums A/ amatpersonas formastērpa izvietoto uzvārdu, tādā veidā video ierakstā identificējot /Persona D/ kā personu, par kuru izteikti iepriekš norādītie izdomājumi.

Turpinot prettiesiskas darbības, 2021.gada 1.novembrī, izmeklēšanā precīzāk nenoskaidrotā laikā un vietā, /Persona A /, neslavas celšanas /Persona D/ motīvu vadīts, apzinoties, ka /Nosaukums A/uzņemtajā video ierakstā izteiktie izdomājumi par /Persona D/ ir apkaunojoši, nolūkā izplatīt šos izdomājumus plašam personu lokam, video ierakstu izvietoja savā/Tīmekļvietne A/ „/Persona A/", kas ir pieejams ikvienai personai, padarot to publiski pieejamu.

Tādējādi /Persona A / tīši izplatīja /Persona D/ apkaunojošus izdomājumus masu saziņas līdzeklī – tērzēšanas programmā/Tīmekļvietne A/, sabiedrībā radot priekštatu par /Persona D/ kā par /Nosaukums A/amatpersonu, kas dienesta pienākumu veikšanas laikā veic pretlikumīgas darbības, fiziski ietekmējot pārbaudāmās personas un piedāvājot pārbaudāmām personām iesaistīties seksuāla rakstura darbībās, tādā veidā ceļot neslavu /Persona D/.

Šādas /Persona A / darbības pirmās instances tiesa kvalificēja pēc Krimināllikuma 157.panta otrās daļas.

Par pirmās instances tiesas spriedumu apsūdzētā /Persona A / aizstāvis – zvērināts advokāts Artūrs Zvejsalnieks iesniedza apelācijas sūdzību, kurā lūdz atcelt pilnībā Rīgas rajona tiesas 2024.gada 20.marta spriedumu un taisīt jaunu spriedumu, pilnībā attaisnojot /Persona A / viņam celtajā apsūdzībā.

Aizstāvis norāda, ka lietā nav objektīvu pierādījumu par tā video saturu, kurš it kā ir ticis izvietots sociālā tīkla /Tīmekļvietne A/ profilā. Lietā faktiski nav fiksēts, kurā tieši profilā un kāda tieša satura video ir ticis ievietots. Lietā nav nedz apskates protokola, nedz paša video ieraksta, kurā būtu konstatēts sociālajā tīklā /Tīmekļvietne A/ievietots video ar apsūdzībā minēto saturu.

Lietas 5.lpp. ir veikta apskate video ierakstam, tomēr tas nav publicēts sociālajā tīklā /Tīmekļvietne A/, bet gan ir ticis publicēts portālā pietiek/Tīmekļvietne A/. /Persona A / nav celta apsūdzība par video publicēšanu portālā/Tīmekļvietne C/.

Tiesa sprieduma punktā 3.4. nepamatoti norāda, ka no 2021.gada 16.novembra apskates protokola, kurā tiek apskatīts/Tīmekļvietne C/publicētais video, izrietot, ka to publicējis /Persona A /. Lietā nav nekādu ziņu, kas liecinātu, ka /Persona A / būtu kāda iespēja kaut ko publicēt šajā portālā. Arī publiski pieejamā vispārzināmā informācija par portālu/Tīmekļvietne C/neliecina par jebkādu /Persona A / saistību ar šo vietni.

Lietas 22.lpp. atrodams/amata nosaukums/ /Nosaukums E/ ziņojums, no kura izriet, ka video ar aprakstīto saturu/Tīmekļvietne A/profilā/Persona A / nav atrodams.

Aizstāvis norāda, ka attiecībā uz lietā esošajiem failiem ar video ierakstiem, to izcelsme no sociālā tīkla /Tīmekļvietne A/nav konstatējama. Video ir ierakstīti DVD-R diskā no zibatmiņas, kas pievienota VIDiesniegumam Nr/Nosaukums A//numurs///amata nosaukums//Nosaukums E/ ziņojums lietas 8.lpp.). Pēc tam divas reizes lietā veikta iespējams šī diska apskate, kurā ierakstīts video ar nosaukumu/Persona A / un divi video no muitas darbinieku*Bodycam*. Apskates veiktas 29.11.2021., veikusi /amata nosaukums//Nosaukums E/ (lietas 9.lpp.) un 26.07.2022., veikusi /amata nosaukums//Persona F/ (lietas 71.lpp.).

Abos apskates protokolos disks nodēvēts dažādi, /amata nosaukums//Nosaukums E/ apskatījusi DVD-R disku, savukārt /amata nosaukums//Persona F/ apsaktījusi CD. Tāpat aizstāvis vērš tiesas uzmanību, ka 16.11.2021.gada apskates protokolā un 29.11.2024.gada apskates protokolā ir pievienots iespējams ekrānšāviņš no apskatītā video un ir redzams, ka abos apskates protokolos šie attēli ir pilnīgi identiski, t.i., tas ir viens un tas pats attēls. Secīgi ir pamats konstatēt, ka apskatīts viens un tas pats video ieraksts, kura izcelsme, kā norādīts 16.11.2021.gada apskates protokolā, ir portāls/Tīmekļvietne C/.

Savukārt /Nosaukums A/iesniegums Nr/Nosaukums A//numurs//ietas materiālos nav atrodams. Līdz ar to faktiski nav iespējams nekādā veidā pārbaudīt no kādas interneta vietnes, sociālā tīkla un profila, vai kādā citā veidā ir iegūts lietā apskatītais video ieraksts.

Tiesa nepamatoti atzīst, ka /Tīmekļvietne A/ir atzīstams par masu saziņas līdzekli.

Masu saziņas līdzekļus (masu medijus) un sociālos tīklus (Sociālos mēdijus), nevar uzskatīt par vienu un to pašu jēdzienu. Masu medijiem (masu saziņas līdzekļiem) un sociālajiem mēdijiem ir dažādas funkcijas un tie ir atšķirīgi gan pēc savas uzbūves, gan darbības veida.

Atšķiras arī tiesiskais regulējums, kas attiecināms uz masu medijiem un sociālajiem medijiem, un tas ir dažāds. Faktiski regulējums attiecībā uz sociālajiem medijiem ir jauns un attīstības stadijā. Sociālais tīkls /Tīmekļvietne A/ ir uzskatāms par piederošu pie ļoti lielām tiešsaistes platformām (VLOP), kuras kā tādas ir identificējusi Eiropas Komisija.

Uz /Tīmekļvietne A/un līdzīgu platformu darbību attiecas īpaši noteikumi un konkrēti – Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2022/2065 (2022. gada 19. oktobris) par digitālo pakalpojumu vienoto tirgu un ar ko groza Direktīvu 2000/31/EK (Digitālo pakalpojumu akts).

Līdz ar to nav pamata secināt, ka uz /Tīmekļvietne A/ būtu attiecināms masu mediju regulējums.

Krimināllikuma 157.panta otrā daļa paredz atbildību par neslavas celšanu tieši masu saziņas līdzeklī. Masu saziņas līdzekļa definīcija Krimināllikumā nav ietverta. Savukārt no citiem normatīvajiem aktiem neizriet, ka /Tīmekļvietne A/ būtu masu saziņas līdzeklis, bet gan tas piederošs pie ļoti lielām tiešsaistes platformām (VLOP), kuru darbību regulē Digitālo pakalpojumu akts. Šādos apstākļos jēdziena masu saziņas līdzeklis attiecināšana uz /Tīmekļvietne A/Krimināllikuma 157.panta otrās daļas izpratnē būtu pārmērīga plaša šīs normas tulkošana un būtu pretrunā krimināltiesību pamatprincipam – *nullum crimen sine lege*.

Aizstāvis uzskata, ka faktiski tiesa Krimināllikuma 157.panta otro daļu piemērojusi pēc analoģijas. Tiesa uzskatījusi par pierādītu, ka tieši /Persona A / ievietojis nezināma satura video sociālajā tīklā/Tīmekļvietne A/.

Aizstāvis nepiekrīt tiesas vērtējumam, ka /Persona G/ un /Persona H/ liecības tiesas sēdē ir vērtējamas kā centieni maldināt tiesu. Abi liecinieki tiesas sēdē liecināja, ka neatceras vai ir ievietojuši video ierakstu vietnē/Tīmekļvietne A/. No lietā apskatāmajiem notikumiem liecību sniegšanas brīdī bija pagājuši vairāki gadi. Nav skaidrs, kāpēc tiesas ieskatā šajā laikā personas, īpaši, ja regulāri lieto sociālos tīklus, nevarētu būt aizmirsušas, kāda viena konkrēta video ievietošanas vai neievietošanas faktu.

Lietā nav iegūtas nedz IP adreses, nedz cita informācija, kas norādītu uz video ievietošanas laiku, kā arī ierīci un interneta pieslēguma veidu, vietu u.tml., no kura veikta video publicēšana.

Lietā nav strīda, ka /Persona A / ir nofilmējis video, kurā rupji izsakās par muitas darbiniekiem. Tomēr lietā nav objektīvu pierādījumu par to, kas tālāk noticis ar šo video un kuras personas ar to rīkojušās, faktiski valsts apsūdzība par to izsaka vienīgi pieņēmumus.

Lietā nopratinātie liecinieki: /Persona I/, /Persona G/, /Persona H/, /Persona J/ liecināja, ka viņiem ir piekļuves paroles/Tīmekļvietne A/kontam „/Persona A /", un viņi šajā kontā bez saskaņošanas ar kādām citām personām ievieto dažādu informāciju t.sk., video. Šādas liecības minētie liecinieki sniedza gan pirmstiesas procesa laikā, gan arī liecinot tiesā.

Līdz ar to secināms, ka piekļuve /Tīmekļvietne A/ kontam ir bijusi vairākām personām. Šādos apstākļos, aizstāvis uzskata, ka nav sasniegts Kriminālprocesa likuma 124.panta piektajā daļā noteiktais pieradīšanas standarts – pierādīšanas priekšmetā ietilpstošie apstākļi uzskatāmi par pierādītiem, ja pierādīšanas gaitā izslēgtas jebkādas saprātīgas šaubas par to esamību vai neesamību.

Pats /Persona A / liecināja, ka video nav ievietojis, bet gan nosūtījis/Tīmekļvietne D/ grupā, kurā, tajā skaitā, ietilpa arī minētie liecinieki. Nekādu pierādījumu, kas ļautu apšaubīt šādas liecības, lietā nav. Līdz ar to nevar izslēgt saprātīgas šaubas, ka video materiāls pēc tā nofilmēšanas ir nonācis citu personu rīcībā, kuras savukārt izmantojot tiem pieejamos pieejas kodus, šo video ievietojušas /Tīmekļvietne A/.

Aizstāvis uzskata, ka tiesa faktiski nav analizējusi, vai video saturs ir uzskatāms par neslavas celšanu, proti, par nepatiesu ziņu izplatīšanu vai par goda un cieņas aizskaršanu. Uzskata, ka tiesa nepamatoti ir konstatējusi, ka video ieraksts satur ziņas, nevis goda un cieņas aizskārumu. Konkrētajā gadījumā tas ir būtiski, jo valsts amatpersonas goda un cieņas aizskaršana nav krimināli sodāma un šādas normas no likuma ir izslēgtas.

Aizstāvja ieskatā, konkrētajā video ierakstā ir redzama goda un cieņas aizskaršana, kas nav krimināli sodāmi, bet gan risināms Civilprocesa likuma noteiktajā kārtībā.

Neslavas celšana ir viennozīmīgi jānošķir no goda un cieņas aizskaršanas. Jāņem vērā, ka Krimināllikuma 156.pants (Goda aizskaršana) un 271.pants (Varas pārstāvja un citas valsts amatpersonas goda un cieņas aizskaršana) ir izslēgti no Krimināllikuma. Šeit jāņem vērā atšķirība starp darbībām, kas aizskar godu un cieņu un apzināti nepatiesu apkaunojošu izdomājumu izplatīšanu.

Līdz ar to šajā lietā ir izvērtējams, vai /Tīmekļvietne C/ publicētajā video dzirdamie izteikumi ir uzskatāmi par godu un cieņu aizskarošiem vai neslavu ceļošiem.

Aizstāvja ieskatā, konkrētajā gadījumā video ierakstā dzirdamie izteicieni faktiski ir uzskatāmi par godu un cieņu aizskarošiem. Izteicieniem raksturīgs tas, ka pēc būtības tie ir rupji, necenzēti un aizvainojoši, tomēr pēc būtības nesatur informāciju, ko saprātīgi domājošs cilvēks varētu uztvert kā patiesu. Godu aizskarošs izteikums var izpausties arī apgalvojuma formā (piemēram nosaucot personu par kādu dzīvnieku, kādā necenzētā vārdā, piedēvējot kādu psihisku saslimšanu, vai kādas rakstura īpašības). Šādos gadījumos formāli persona ir izteikusi apgalvojumu, taču jebkuram saprātīgi domājošam cilvēkam ir skaidrs, ka šis ir nevis faktaloģisks apgalvojums, bet gan aizvainojošs izteikums.

Arī konkrētajā lietā, aizstāvis uzskata, ka ir acīmredzams izteikumu godu aizskarošais raksturs, jo jebkuram saprātīgam cilvēkam ir saprotams, ka muitas darbinieks /Nosaukums A/muitas kontroles laikā tualetē nesniedz seksuāla rakstura pakalpojumus u.tml. Video redzams, ka izteikumiem ir spontāns raksturs, tie saistīti ar tos izskatošās personas neapmierinātību ar to, ka pret viņu tiek vērsta padziļināta muitas kontrole. Video turpinājumā, pēc tam, kad muitas kontrole pabeigta, šādi izteikumi vairs neseko. Līdz ar to video redzamie izteikumi vērtējami kā rupja lamāšanās, iespējams, administratīvi sodāms pārkāpums, bet nav vērtējami kā nopietni domāti neslavu ceļoši sacerējumi.

Par pirmās instances tiesas spriedumu apelācijas sūdzību iesniedza arī apsūdzētais /Persona A /. /Persona A / lūdz Rīgas rajona tiesas 2024.gada 20.marta spriedumu atcelt un viņu celtajā apsūdzībā attaisnot. Norāda, ka spriedumu uzskata par nepamatotu un atceļamu. Vērš uzmanību uz to, ka ar /Nosaukums E//Persona F// 2022.gada 29.augusta lēmumu par drošības līdzekļa atcelšanu nolemts atcelt viņam piemēroto drošības līdzekli – dzīvesvietas maiņas paziņošana. Nekādi citi drošības līdzekļi kriminālprocesā viņam nav piemēroti.

Spriedumam nepiekrīt, jo pirmās instances tiesa spriedumu pieņēmusi formāli, neievērojot likumus un labus tikumus. /Persona A / uzskata, ka spriedums nav pamatots, tas nesatur pierādījumus, uz kuriem varētu būt balstīti pirmās instances tiesas apgalvojumi un secinājumi.

Apelācijas instances tiesas sēdē apsūdzētais /Persona A / un viņa aizstāvis iesniegtās apelācijas sūdzības uzturēja pilnā apjomā pēc sūdzībās norādītajiem argumentiem.

Savukārt prokurore R.Briede iesniegtās apelācijas sūdzības neatzina par pamatotām, lūdza tās noraidīt un pirmās instances tiesas spriedumu daļā par apsūdzētā vainu un viņam noteikto sodu lūdza atstāt negrozītu, bet grozīt spriedumu daļā par/Persona A / piemērotā drošības līdzekļa – dzīvesvietas maiņas paziņošana – atcelšanu pēc sprieduma stāšanās spēkā.

Cietušais /Persona D/ par apelācijas sūdzībām iesniedza apelācijas instances tiesai rakstveida paskaidrojumu, kurā norāda, ka tiesa ir pareizi vērtējusi, ka video saturā ir tieši neslavas celšana par konkrētu personu, jo /Persona A / ir izteicis apgalvojumus, ka viņš, t.i., cietušais būtu rīkojies tā, kā to aizliedz gan likums, gan vispārpieņemtās ētikas normas. Turklāt tas ir izdarīts tādā veidā, ka cietušais ir identificējams, publiski izplatot viņa personas datus, tādā veidā arī pārkāpjot personas datu apstrādes noteikumus.

Cietušais uzskata, ka Rīgas rajona tiesas spriedums ir taisnīgs, balstīts uz neapšaubāmiem pierādījumiem un tas nav atceļams.

Cietušais uzskata, ka lietā ir pierādīts, ka konkrētais video ir ticis publicēts konkrētajā /Tīmekļvietne A/ profilā. Uz to norāda konkrētās atzīmes uz video. Arī tiesas laikā, neviens lietas dalībnieks nenoliedza /Tīmekļvietne A/profila „/Persona A / esamību, kā arī neviens nenoliedza, ka šāds video tur bijis publicēts. Arī pats /Persona A /, bija atzinis, ka konkrētais video bija publicēts konkrētajā/Tīmekļvietne A/ profilā. Līdz ar to, nav saprātīgu šaubu par to, ka konkrētais video bijis publicēts konkrētajā /Tīmekļvietne A/ profilā.

Tāpāt, /Persona A / un viņa aizstāvja argumenti par to, ka/Tīmekļvietne A/ nav uzskatāms par masu saziņas līdzekli nav pamatoti un nav vērā ņemami. Cietušais uzskata, ka aizstāvības puse apelācijas sūdzībā jauc masu informācijas līdzekļa jēdzienu ar masu saziņas līdzekļa jēdzienu. Krimināllikuma 157.panta otrā daļa paredz atbildību par neslavas celšanu masu saziņas līdzeklī. Atslēgas vārds – saziņa. Ņemot vērā to, ka /Tīmekļvietne A/ir sociālais tīkls (uz ko norāda arī pats aizstāvis), šī platforma pati par sevi nodrošina saziņu cilvēku masās pēc noklusējuma. Ir jāņem vērā arī tas, ko pats /Persona A / ir izteicis filmējot konkrēto video: „… gribu izstāstīt sabiedrībai…", „…/Tīmekļvietne A/am ir jāredz, kā es jūs čakarēju…", „… mīļie fani, pasakiet, lai pieseko man…", „… labas ziņas maniem faniem…", „… pasakiet, lai pašēro manus video…".

Ar šiem izteicieniem /Persona A / vēršas pie publikas, kurā indivīdu skaits ir vairāk par vienu. Ir jāņem arī vērā tas, ka/Tīmekļvietne A/nodrošina, ka jebkurš lietotājs var dalīties ar jebkuru publikāciju praktiski neierobežoti un bez maksas, kā arī katrs lietotājs var autoram darīt zināmu savu attieksmi un reakciju uz viņa publikāciju tieši. Šāda /Tīmekļvietne A/funkcionalitāte ir viennozīmīgi uzskatāma kā sazināšanās ar cilvēku masām, turklāt nodrošinot arī atgriezenisko saiti.

Cietušais uzskata, ka papildus būtu ņemams vērā arī fakts, ko izteica pats /Persona A / un ko apstiprināja arī liecinieki – /Persona A / šo video bija arī pārsūtījis saziņas platformas/Tīmekļvietne D/grupā, kuras sastāvā bija vairāki lietotāji. Līdz ar to ir secināms, ka /Persona A / ir ne tikai cēlis neslavu masu saziņas līdzeklī/Tīmekļvietne A/, bet arī masu saziņas līdzeklī /Tīmekļvietne D/.

Motīvu daļa

Pārbaudījusi pierādījumus lietā, izvērtējusi apelācijas sūdzību motīvus, kā arī uzklausījusi procesā iesaistītās personas, tiesas kolēģija atzīst, ka apsūdzētā /Persona A / un viņa aizstāvja A.Zvejsalnieka iesniegtās apelācijas sūdzības ir nepamatotas un noraidāmas, un Rīgas rajona tiesas 2024.gada 20.marta spriedums daļā par apsūdzētā vainu viņam celtajā apsūdzībā, kā arī par noteikto sodu atstājams negrozīts, bet atceļams daļā par /Persona A / piemērotā drošības līdzekļa – dzīvesvietas maiņas paziņošana – atcelšanu pēc sprieduma stāšanās spēkā.

Izvērtējot krimināllietā iegūto pierādījumu kopumu, tiesas kolēģija atzīst, ka tas, pretēji apsūdzētā un viņa aizstāvja apelācijas sūdzībās norādītajam, atbilst Kriminālprocesa likuma 124.panta piektās daļas nosacījumiem, proti, pierādīšanas priekšmetā ietilpstošie apstākļi uzskatāmi par pierādītiem, ja pierādīšanas gaitā izslēgtas jebkādas saprātīgas šaubas par to esamību vai neesamību.

Tiesas kolēģija atzīst, ka apsūdzētā /Persona A / vaina noziedzīga nodarījuma izdarīšanā, kas paredzēts Krimināllikuma 157.panta otrajā daļā, ir pilnībā pierādīta ar pirmās instances tiesā vispusīgi, pilnīgi pārbaudītiem un novērtētiem pierādījumiem to kopumā un savstarpējā saistībā. Pirmās instances tiesa pareizi secināja, ka apsūdzētais ar savām darbībām ir izdarījis viņam inkriminēto noziedzīgo nodarījumu.

Tiesas kolēģija nekonstatē Kriminālprocesa likuma normu pārkāpumus pierādījumu vērtēšanā pirmās instances tiesā. Pirmās instances tiesa pareizi konstatējusi apsūdzētā darbībās visas Krimināllikuma 157.panta otrajā daļā paredzētā noziedzīgā nodarījuma pazīmes.

Tiesas kolēģijai nav pamata pirmās instances tiesas pārbaudītos un novērtētos pierādījumus vērtēt pretēji vai citādi tāpēc, ka apsūdzētais un viņa aizstāvis nepiekrīt šādam tiesas vērtējumam. Tiesas kolēģija nekonstatē apstākļus, kas ļautu pierādījumus vērtēt pretēji. Saprātīgas šaubas par apsūdzētā /Persona A / vainīgumu, kas būtu vērtējamas par labu apsūdzētajam, tiesas kolēģija nekonstatē.

Tā kā apelācijas instances tiesa atstāj pirmās instances tiesas spriedumu negrozītu daļā par apsūdzētā vainu viņam celtajā apsūdzībā pēc Krimināllikuma 157.panta otrās daļas, tad saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 564.panta sesto daļu neatkārto pirmās instances tiesas spriedumā minētos pierādījumus un atzinumus, taču papildus pirmās instances tiesas atzinumiem un secinājumiem, apelācijas instances tiesa izsaka savus apsvērumus par apelācijas sūdzībās norādīto.

Tiesas kolēģija nepiekrīt aizstāvja A.Zvejsalnieka apelācijas sūdzībā norādītajam, ka lietā nav objektīvu pierādījumu par tā video saturu, kurš it kā ir ticis izvietots sociālā tīkla /Tīmekļvietne A/ profilā, ka lietā nav

fiksēts, kurā tieši profilā un kāda tieša satura video ir ticis ievietots.

Kā pamatoti atzinusi pirmās instances tiesa, no lietā esošajiem 2021.gada 29.novembra un 2021.gada 27.decembra apskates protokoliem, kurus sastādījusi /amata nosaukums//Nosaukums E/, izriet, ka ir veikta DVD-R diskā ierakstīto divu failu – /numurs//un /numurs//– apskate. Ierakstā /Persona A / (/Tīmekļvietne A/) redzams, ka /Nosaukums G//amatpersonas veic /Persona A / padziļinātu mantu pārbaudi un /Persona A / ierakstā saka: „Mani pašlaik dauzīt grib un sist. Izvarot. Zog manas mantas. Vot tā man dzīvē iet. Vot šitas personāžs izvaro mani. Es zinu, bet Tu man siti. Ko man citu darīt? Sitāt Jūs man. Jūs man sitāt, par purnu iedevāt un teicāt, lai ejam uz tualeti, lai Tu man atsūkātu. Kāpēc man tas jācieš? Tu mani pazemoji! Tu ņirgājies, redzi, lai visi /Tīmekļvietne A/ā redz un /Tīmekļvietne B/, kā Tu uzvedies. Vot šis ir tas personāžs.” Sakot šo tekstu, tas tiek veltīts /Persona D/ un nofilmēts viņa vārda iniciālis, uzvārds, dienesta pakāpe. Ieraksta turpinājumā redzams, ka /Persona A / veic filmēšanu lidostas/Nosaukums A/ punktā. Pēc kā seko ieraksts no mašīnas. Ierakstos /Persona A / stāsta kā „trīs tankisti katrs pa sotakam iznesa cauri, ka viņš ir vislabākais nodokļu mazgātājs valstī.” /Persona A / ieraksta turpinājumā necienīgi izsakās par muitas darbiniekiem un policiju, nepieminot konkrētas personas.

Ierakstos redzami /Nosaukums B// ķermeņu kameru ieraksti dienesta pienākumu veikšanas laikā 01.11.2021. /Nosaukums A/Ierakstos redzams /Nosaukums A/ kā tiek veikta atlidojušo pasažieru muitas pārbaude. Plkst.12.18 muitas kontrolei tiek pakļauts /Persona A /. Pēc ieraksta noprotams, ka /Persona A / ir aizkaitināts un uzvilkts. Ierakstā redzams, ka /Persona A / vairākkārt novelk sejas masku un ilgu laiku to nenovieto uz mutes un deguna. Pārbaudes laikā /Persona A / aizskaroši izsakās par /Nosaukums A/, kuri veic viņa pārbaudi (1.sējums, 9.-10.lpp., 11.-12.lpp.).

Šāds apskates protokolos fiksētais saturs apelācijas instances tiesas sēdē tika pārbaudīts noskatoties attiecīgos videoierakstus, kas atrodas failos /Tālrunis A/ un /Tālrunis B/ (1.sējums, 86.lpp.) un tiesas kolēģija secina, ka videoierakstu saturs pilnībā atbilst apskates protokolos norādītajam.

Bez tam no procesa virzītājas 2021.gada 16.novembrī sastādītā apskates protokola redzams, ka /amata nosaukums//Nosaukums E/ ir veikusi arī interneta vietnē/Tīmekļvietne C/2021.gada 4.novembrī publicētā videoieraksta apskati. Apskatē noskaidrots, ka videoieraksts ir /Persona A / („/Persona A /”) publicēts. Videoierakstā redzams, ka /Nosaukums B//amatpersonas veic /Persona A / mantu pārbaudi un dzirdams, ka /Persona A / saka: „Mani pašlaik dauzīt grib un sist. Izvarot. Zog manas mantas. Vot tā man dzīvē iet. Vot šitas personāžs izvaro mani. Es zinu, bet Tu man siti. Ko man citu darīt? Sitāt Jūs man. Jūs man sitāt, par purnu iedevāt un teicāt, lai ejam uz tualeti, lai Tu man atsūkātu. Kāpēc man tas jācieš? Tu mani pazemoji! Tu ņirgājies, redzi, lai visi /Tīmekļvietne A/ā redz un/Tīmekļvietne B/kā Tu uzvedies. Vot šis ir tas personāžs.” Ieraksta turpinājumā redzams, ka tiek filmēts /Persona D/ un viņa uzvārds un dienesta pakāpe, kas redzama uz viņa formas tērpa (1.sējums, 5.-7.lpp.).

Arī no 2022.gada 26.jūlija apskates protokola, kuru sastādījusi /amata nosaukums/ /Persona F/, izriet, ka videoierakstā redzams, ka /Nosaukums B// amatpersonasveic /Persona A / mantu pārbaudi un dzirdams, ka /Persona A / saka: „Mani pašlaik dauzīt grib un sist. Izvarot. Zog manas mantas. Vot tā man dzīvē iet. Vot šitas personāžs izvaro mani. Es zinu, bet Tu man siti. Ko man citu darīt? Sitāt Jūs man. Jūs man sitāt, par purnu iedevāt un teicāt, lai ejam uz tualeti, lai Tu man atsūkātu. Kāpēc man tas jācieš? Tu mani pazemoji! Tu ņirgājies, redzi, lai visi /Tīmekļvietne A/ā redz un /Tīmekļvietne B/, kā Tu uzvedies.” Ieraksta turpinājumā redzams, ka tiek filmēts /Persona D/, viņa uzvārds un dienesta pakāpe, kas redzama uz viņa formas tērpa (1.sējums, 71.-73.lpp.).

Augstāk minētais apskates protokolos un arī apelācijas instances tiesas sēdē pārbaudītajos videoierakstos fiksētais saturs pilnībā atbilst cietušā /Persona D/ liecībās norādītajam.

No cietušā /Persona D/liecībām izriet, ka viņš ir /Nosaukums B///amata nosaukums/ 2021.gada 1.novembrī, pildot dienesta pienākumus/Nosaukums A/ viņš kopā ar kolēģiem veica /Persona A / muitas kontroli, kuras ietvaros tika veikta /Persona A / mantu pārbaude. /Persona A / pārbaudes laikā uzvedās necienīgi un izaicinoši, ar savu viedtālruni sāka filmēt muitas kontroles gaitu. Neskatoties uz /Persona D/ aizrādījumiem, ka /Nosaukums A/ filmēt ir aizliegts, un lūgumu filmēšanu pārtraukt, /Persona A / filmēšanu turpināja. Veicot filmēšanu, /Persona A / skaļi komentēja notiekošo, paziņojot, ka muitas kontroli veicošās amatpersonas draud /Persona A / fiziski izrēķināties, zog /Persona A / bagāžā esošās mantas un vēlas /Persona A / izvarot. Tad /Persona A / pavērsa savu viedierīci pret viņu, t.i., /Persona D/, lai /Persona D/ būtu redzams pilnā augumā un lai būtu saskatāma /Persona D/ uzvārda uzšuve uz formas tērpa, un /Persona A /, visu to filmējot, paziņoja, ka

/Persona D/ ir izvarojis, fiziski ietekmējis, sitis „pa purnu” un aicinājis uz tualeti, lai apmierinātu savu dzimumtieksmi fiziskā pretdabiskā veidā. Tika izsaukta/Nosaukums A/drošības dienesta amatpersona un pēc pārrunām ar /Persona A /, /Persona A / piekrita izdzēst videoierakstus. Tomēr neilgi pēc /Persona A / kontroles pabeigšanas, /Persona D/ uzzināja, ka /Persona A / nofilmētais videoieraksts ir publicēts sociālā tīkla/Tīmekļvietne A/kontā „/Persona A /” un ir publiski pieejams citām personām. Savukārt 2021.gada 4.novembrī cietušais /Persona D/ uzzināja, ka tas pats videoieraksts ir publicēts vēl arī portālā/Tīmekļvietne C/. /Persona D/ liecināja, ka videoierakstā dzirdamie /Persona A / apgalvojumi neatbilst patiesībai, un norādīja, ka /Persona A / rīcība, publiskojot nepatiesu, izdomātu un melīgu informāciju, ir viņu aizskārusi un pazemojusi (1.sējums, 2.-3.lpp., 15.-17.lpp., 58.lpp.).

Šādas cietušā /Persona D/ liecības pilnībā apstiprinās arī ar liecinieču /Persona K/ un /Persona L/ liecībām (1.sējums, 26.lpp., 27.lpp.).

Tiesas kolēģija atzīst par nepamatotu aizstāvja apelācijas sūdzībā norādīto argumentu, ka attiecībā uz lietā esošajiem failiem ar video ierakstiem, to izcelsme no sociālā tīkla /Tīmekļvietne A/ nav konstatējama un, ka lietas 22.lpp. atrodams /amata nosaukums//Nosaukums E/ ziņojums, no kura izriet, ka video ar aprakstīto saturu/Tīmekļvietne A/profilā „/Persona A /” nav atrodams.

Tiesas kolēģija uzskata, ka tas apstāklis, ka vēlāk, uz 2021.gada 7.decembri, t.i., /amata nosaukums//Nosaukums E/ sastādītā ziņojuma brīdi (1.sējums, 22.lpp.), kad/Tīmekļvietne A/ profilā „/Persona A /” vairs nebija pieejams videoieraksts ar iepriekš aprakstīto saturu, kurš jau bija dzēsts, kas apstiprinās ar liecinieču /Persona K/ un /Persona L/ liecībām, nenozīmē, ka tas nebija ievietots /Persona A //Tīmekļvietne A/profilā un, ka to neievietoja pats /Persona A /.

Tiesas kolēģija atzīst, ka /Persona A / uzņemtāvideoieraksta saturs tika izvietots sociālā tīkla /Tīmekļvietne A/profilā „/Persona A /” un tas apstiprinās ar jau iepriekš spriedumā minētajiem2021.gada 29.novembra, 2021.gada 27.decembra un 2022.gada 26.jūlija videoierakstu apskates protokoliem, cietušā /Persona D/ liecībām par to, ka 2021.gada 1.novembra /Persona A / videoierakstu viņš izguva no sociālā tīkla/Tīmekļvietne A/profila „/Persona A /”, izmantojot telefona funkciju„ekrāna ierakstīšana”, kā arī ar liecinieču /Persona K/ un /Persona L/ liecībām (1.sējums, 15.-16.lpp., 26.lpp., 27.lpp.).

Tiesai nav pamata neticēt ne cietušā /Persona D/, ne liecinieču /Persona K/ un /Persona L/ liecībām.

Savukārt tas apstāklis, ka /Persona A / izmantoja/Tīmekļvietne A/profilu /Persona A /, apstiprinās ar/amata nosaukums/ /Nosaukums E/ 2021.gada 27.decembra ziņojumu (1.sējums, 24.lpp.), no kura izriet, ka /Persona A / uzvārds pirms laulības bija /Persona M/un noportālā/Tīmekļvietne C//Persona A / rakstītā komentāra var secināt, ka instagramā viņš izvēlējās sievas uzvārdu.

Faktu, ka /Persona A / uzvārds pirms laulības reģistrācijas bija /Persona M/apstiprina arī Personu datu pārlūka informācija (1.sējums, 47.-51.lpp.).

Apstāklis, ka lietā ir veikta divas reizes (2021.gada 29.novembrī un 2021.gada 27.decembrī) viena un tā paša diska apskate, ir apspoguļots 2021.gada 27.decembra apskates protokolā. Proti, papildu ieraksta „/Persona A /” (/Tīmekļvietne A/) apskate veikta, lai iegūtu ekrānuzņēmumu ar labākā kvalitātē saredzamu /Persona D/ uzvārdu (1.sējums, 12.lpp.).

Savukārt aizstāvja apelācijas sūdzībā norādītajam, ka 2021.gada 29.novembra, 2021.gada 27.decembra un 2022.gada 26.jūlija apskates protokolos disks nodēvēts dažādi, proti, /amata nosaukums//Nosaukums E/ apskatījusi DVD-R disku, savukārt /amata nosaukums/ /Persona F/ apskatījusi CD, nav izšķirošas nozīmes lietā, jo lielākā atšķirība starp šiem nosaukumiem ir vien to atmiņas ietilpībā.

DVD (no angļu valodas: *Digital Versatile Disc* – „Ciparu daudzpielietojuma disks” jeb *Digital Video Disc* – „Ciparu video disks”), ir datu nesējs optiska diska formātā. Oficiāli DVD tika prezentēts 1995.gadā. Tam ir tādi paši izmēri kā kompaktdiskam (CD), bet DVD var uzglabāt vairāk nekā sešas reizes vairāk informācijas nekā CD. DVD formāts tika izveidots tā, lai DVD atskaņotāji varētu nolasīt arī CD diskus (*pieejams interneta vietnē:* https://lv.wikipedia.org>wiki>DVD).

Ņemot vērā augstāk minēto, tiesas kolēģijai nav šaubu par to, ka 2021.gada 1.novembrī ap plkst.13.30 /Persona A / ar sava viedtālruņa videokameru veica filmēšanu muitas kontroles laikā /Nosaukums A/, filmēja /Persona D/ un turpmāk tīši izplatīja apzināti nepatiesus, cietušo apkaunojošus izdomājumus masu saziņas līdzeklī.

Apsūdzētais /Persona A / filmēšanas faktu ar mobilo telefonu /Nosaukums A/ nenoliedz un nenoliedz arī videoierakstā redzamo un dzirdamo saturu. /Persona A / noliedz to, ka šo uzfilmēto videoierakstu viņš būtu ievietojis sociālā tīkla/Tīmekļvietne A/profilā /Persona A /.

Arī apsūdzētā aizstāvis iesniegtajā apelācijas sūdzībā norāda, ka lietā nav iegūti pierādījumi, kas apstiprinātu, ka /Tīmekļvietne A/vietnē videoierakstu būtu ievietojis tieši /Persona A /. Aizstāvis norāda, ka lietā nav iegūtas nedz IP adreses, nedz cita informācija, kas norādītu uz video ievietošanas laiku, kā arī ierīci un interneta pieslēguma veidu, vietu u.tml., no kura veikta video publicēšana. Lietā nopratinātie liecinieki: /Persona I/, /Persona G/, /Persona H/, /Persona J/ liecināja, ka viņiem ir piekļuves paroles/Tīmekļvietne A/kontam – „/Persona A /", un viņi šajā kontā bez saskaņošanas ar kādām citām personām ievieto dažādu informāciju t.sk., video. Līdz ar to aizstāvis secina, ka nevar izslēgt saprātīgas šaubas, ka video materiāls pēc tā nofilmēšanas ir nonācis citu personu rīcībā, kuras savukārt izmantojot tiem pieejamos pieejas kodus, šo video ievietojušas/Tīmekļvietne A/.

Tiesas kolēģija šādus apsūdzētā /Persona A / un viņa aizstāvja iebildumus uzskata par nepamatotiem.

Pirmās instances tiesa ir pārbaudījusi /Persona A / norādītos apstākļus un nosauktās personas, kuras it kā varētu būt ievietojušas /Persona A / uzņemto videoierakstu viņa/Tīmekļvietne A/profilā.

Pirmās instances tiesa spriedumā ir norādījusi, ka no liecinieku /Persona G/, /Persona I/, /Persona J/ un /Persona H/ pirmstiesas izmeklēšanā sniegtajām liecībām izriet, ka viņiem visiem ir pieeja sociālā tīkla/Tīmekļvietne A/profila kontam „/Persona A /", kas ļauj izvietot šajā profilā informāciju preču reklamēšanai. /Persona G/, /Persona I/, /Persona J/ un /Persona H/ noliedza, ka sociālā tīkla/Tīmekļvietne A/profila kontā „/Persona A /" būtu ievietojuši 2021.gada 1.novembrī /Persona A / /Nosaukums A/ uzfilmēto videoierakstu.

Savukārt, būdami nopratināti tiesas izmeklēšanā pirmās instances tiesā, t.i., vairāk kā divus gadus pēc videoieraksta publiskošanas /Persona H/ un /Persona G/ liecināja, ka īsti nevar atcerēties, vai kāds no viņiem izvietoja konkrēto videoierakstu/Tīmekļvietne A/ kontā vai nē.

Pirmās instances tiesa šādas /Persona G/ un /Persona H/ sniegtās liecības tiesas sēdē vērtēja kā centienus maldināt tiesu un nolūkā palīdzēt /Persona A / izvairīties no likumā paredzētās atbildības. Par patiesām tiesa atzina /Persona G/, /Persona I/, /Persona J/ un /Persona H/ pirmstiesas izmeklēšanā sniegtās liecības, kuras ir savstarpēji sakritīgas, un izslēdz visas šaubas par to, ka 2021.gada 1.novembrī/Nosaukums A/uzņemto videoierakstu, kas satur /Persona D/ apmelojošu un apkaunojošu informāciju, /Persona A / ne tikai pats filmēja, bet arī pats publicēja sociālajā vietnē/Tīmekļvietne A/profila kontā „/Persona A /".

Tiesas kolēģija šādus pirmās instances tiesas argumentus atzīst par pareiziem un pamatotiem.

Bez tam tiesas kolēģija secina, ka krimināllietas materiālos nav ziņu, ka kādai citai personai būtu bijis iemesls ievietot videoierakstu tieši /Persona A //Tīmekļvietne A/profilā.

Turklāt, pirmās instances tiesa pamatoti konstatēja, ka no /amata nosaukums/ /Nosaukums E/ ziņojumiem par sociālā tīkla/Tīmekļvietne A/profila „/Persona A /" apskati un ekrānuzņēmumu pievienošanu no minētā sociālā tīkla profilā esošās informācijas redzams, ka sociālā tīkla/Tīmekļvietne A/profilā „/Persona A /" galvenokārt ir fotoattēli, kuros redzams /Persona A /, un ar viņa ceļošanu saistīti fotoattēli (1.sējums, 40.-46.lpp.).

Norādītais, kopsakarā ar liecinieku /Persona H/ un /Persona I/ liecībām par to, ka pieeju sociālā tīkla/Tīmekļvietne A/profila kontam /Persona A / viņiem varēja nodot pats /Persona A /, pierāda to, ka /Persona A /, pretēji viņa paša apgalvotajam, arī pats ir sociālā tīkla/Tīmekļvietne A/profila konta „/Persona A /" lietotājs.

Līdz ar to /Persona A / liecības par to, ka viņš neizmanto sociālā tīkla/Tīmekļvietne A/ profilu /Persona A / ir nepatiesas un sniegtas nolūkā izvairīties no atbildības un soda par noziedzīga nodarījuma izdarīšanu.

Ar jau augstāk minētajiem lietā esošajiem apskates protokoliem, cietušā /Persona D/, liecinieču /Persona L/ un /Persona K/ liecībām apstiprinās tas, ka /Persona A / 2021.gada 1.novembrī filmētais videoieraksts sākotnēji tika publicēts sociālajā vietnē/Tīmekļvietne A/profila kontā „/Persona A /", taču vēlāk pārpublicēts vietnē*pietiek*/Tīmekļvietne A/. Liecinieces /Persona L/ un /Persona K/ liecināja, ka pašas šo ierakstu vispirms bija noskatījušās apmēram stundu pēc notikušā tieši konkrētajā/Tīmekļvietne A/ kontā.

No vietnē /Tīmekļvietne C/pārpublicētā videomateriāla secināms, ka uz videoieraksta redzama sociālā tīkla /Tīmekļvietne A/ikona, tādējādi nav pamata apšaubīt, ka /Persona A / ierakstītais videomateriāls, kas satur nepatiesus un apkaunojošus izdomājumus par /Persona D/, 2021.gada 1.novembrī sākotnēji bija publicēts sociālajā tīklā/Tīmekļvietne A/profilā „/Persona A /".

Aizstāvis iesniegtajā apelācijas sūdzībā norāda, ka pirmās instances tiesa nepamatoti /Tīmekļvietne A/atzina par masu saziņas līdzekli. Aizstāvis sūdzībā analizē Augstākās tiesas Senāta 2022.gada 11.augusta lēmumu lietā Nr.SKK-138/2022, kā arī Augstākās tiesas 2012.gada 17.oktobra spriedumu lietā Nr.SKC-637/2012, uz kuriem ir atsaukusies pirmās instances tiesa, un norāda, ka Senāta Krimināllietu departaments lietā Nr.SKK-138/2022 nepamatoti izmantojis Civillietu departamenta lietā Nr.SKC-637/2012 izteiktās atziņas. Krimināllietu departaments nav ņēmis vērā Civillietu departamenta spriedumā norādīto, ka atziņas iegūtas piemērojot analoģiju, kas nav pieļaujams krimināltiesībās.

Turklāt, aizstāvis norāda, ka uz /Tīmekļvietne A/un līdzīgu platformu darbību attiecas īpaši noteikumi un konkrēti – Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2022/2065 (2022.gada 19.oktobris) par digitālo pakalpojumu vienoto tirgu un ar ko groza Direktīvu 2000/31/EK (Digitālo pakalpojumu akts), līdz ar to, aizstāvja ieskatā, nav pamata secināt, ka uz/Tīmekļvietne A/ būtu attiecināms masu mediju regulējums.

Tiesas kolēģija šādiem aizstāvja argumentiem nepiekrīt.

Pirmās instances tiesa /Persona A / un viņa aizstāvja argumentus par to, ka/Tīmekļvietne A/nav reģistrēta likumā noteiktajā kārtībā kā masu saziņas līdzeklis, ir vērtējusi un apelācijas instances tiesa šim vērtējumam pilnībā piekrīt.

Pirmās instances tiesa ir piekritusi Augstākās tiesas Senāta Civillietu departamenta 2012.gada 17.oktobra spriedumā Nr.SKC-637/2012 paustajam atzinumam, kā arī Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departamenta lēmumā lietā Nr.SKK-138/2022 paustajām atziņām, ka jēdziens „masu saziņas līdzeklis" Krimināllikuma 157.panta otrās daļas izpratnē var būt arī tīmekļvietne, ja tā ir publiski pieejams informācijas avots un ar tajā sniegto informāciju var iepazīties plašs personu loks.

Arī apelācijas instances tiesai nav pamata apšaubīt augstākas instances tiesas nolēmumos izdarītos secinājumus.

Krimināltiesību teorijā pausts viedoklis, ka ar goda aizskaršanu un neslavas celšanu masu saziņas līdzeklī jāsaprot otru personu pazemojošas informācijas vai apzināti nepatiesu apkaunojošu izdomājumu izplatīšanu, izmantojot presi, radio, televīziju, interneta vietni un citus masu saziņas līdzekļus, tādējādi ievērojami paplašinot to personu loku, kuras var iepazīties ar sniegto informāciju (Krastiņš U., Liholaja V. *Krimināllikuma komentāri, Otrā daļa (IX-XVII nodaļa), trešais papildinātais izdevums,* Tiesu namu aģentūra, *2022, 481.lpp.*).

Krimināllikuma 157.panta otrajā daļā pastiprināta atbildība par veidu, kādā tiek aizskarts gods vai celta neslava, proti, tas tiek darīts masu saziņas līdzeklī, tādējādi ievērojami paplašinot to personu loku, kuras var iepazīties ar sniegto informāciju. No minētā izriet, ka atbildības pastiprināšanas pamats ir saziņas līdzekļa, ar kuru izplatīta informācija, atbilstība tādiem kritērijiem kā: 1) tas ir publiski pieejams informācijas avots; 2) ar tajā sniegto informāciju var iepazīties plašs personu loks.

Lai arī interneta vietnes neietilpst likuma „Par presi un citiem masu informācijas līdzekļiem" 2.panta pirmajā daļā sniegtajā masu informācijas līdzekļu uzskaitījumā, šī panta pirmās daļas otrajā teikumā noteikts, ka interneta vietni var reģistrēt kā masu informācijas līdzekli. Vārds „var" norāda, ka interneta vietne var darboties kā masu informācijas līdzeklis, bet tai nav obligāta pienākuma reģistrēties Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistrā un attiecīgi būt iekļautai masu informācijas līdzekļu reģistrā.

Izskatot tiesisko situāciju, kurā interneta vietnes, kas ir izvēlējušās nereģistrēties, faktiski darbojas kā masu informācijas līdzekļi, Senāts ir atzinis, ka reģistrācijas fakts nav uzskatāms par plašsaziņas līdzekļa obligātu pazīmi (*Augstākās tiesas 2012.gada 17.oktobra sprieduma lietā Nr. SKC–637/2012 [11] punkts. Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departamenta lēmums lietā Nr.SKK-138/2022*).

Ņemot vērā augstāk minēto, aizstāvja A.Zvejsalnieka apelācijas instances tiesai iesniegtā atbilde no Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistra, kurā norādīts, ka privātpersonas izveidotais un uzturētais konts sociālajā tīklā (jebkurā platformā) nav uzskatāms par interneta vietni likuma „Par presi un citiem masu informācijas līdzekļiem" izpratnē, nepierāda /Persona A / nevainīgumu viņam celtajā apsūdzībā.

Konkrētajā gadījumā, tiesas kolēģija uzskata, ka /Persona A /, apzināti uzņemot videomateriālu ar nepatiesiem /Persona D/ apkaunojošiem izdomājumiem, kuru turpmāk tīši izplatīja masu saziņas līdzeklī tērzēšanas programmā/Tīmekļvietne A/, izdarīja Krimināllikuma 157.panta otrajā daļā paredzēto noziedzīgo nodarījumu, jo informāciju, kas publiskota tik plašā sociālajā tīklā, par kādu uzskatāms sociālais tīkls /Tīmekļvietne A/, īsā laika posmā var saņemt ne vien konkrētā /Tīmekļvietne A/profila „/Persona A /" reģistrētie sekotāji, bet ikviens sociālā tīkla/Tīmekļvietne A/apmeklētājs.

Savukārt, attiecībā uz aizstāvja apelācijas sūdzībā norādīto, ka Krimināllietu departaments nav ņēmis vērā Civillietu departamenta spriedumā norādīto, ka atziņas iegūtas piemērojot analoģiju, kas nav pieļaujams krimināltiesībās, tiesas kolēģija norāda tālāk minēto.

Kā teorijā atzīst tiesību zinātnieki un praksē akceptē tiesību piemērotāji – tiesas un tiesneši –, analoģija ir pieļaujama privāttiesībās (civiltiesībās) un civilprocesā, administratīvajās tiesībās un administratīvajā procesā, kā arī kriminālprocesā. Tiesas un tiesneša tiesības un pienākums lietot analoģiju normatīvi nostiprināts Latvijas Republikas Satversmes 1. un 91.pantā, Civillikuma 4.pantā, Civilprocesa likuma 5.panta piektajā daļā, Administratīvā procesa likuma 17.panta otrajā daļā.

Zinātnieku teorētiskie uzskati par analoģijas lietošanu krimināltiesībās un šādas rīcības tiesiskumu atšķiras. Tomēr, analizējot konkrētu tiesību normu piemērošanas iespējas, pat krimināltiesību zinātnieki *de facto* atzīst krimināltiesību normu piemērošanu pēc analoģijas, turklāt arī par sliktu noziedzīga nodarījuma izdarītājam, tikai dēvē to par interpretāciju. (*Jurista vārds. 11.septembris 2012. Nr.37 (736). Tiesību tālākveidošana krimināltiesībās. Mg.iur.,Dipl.Psihol.* Gundega Slaņķe).

Tiesas kolēģija neapšauba aizstāvja apelācijas sūdzībā norādīto, ka uz /Tīmekļvietne A/un līdzīgu platformu darbību attiecas īpaši noteikumi un konkrēti – Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2022/2065 (2022.gada 19.oktobris) par digitālo pakalpojumu vienoto tirgu un ar ko groza Direktīvu 2000/31/EK (Digitālo pakalpojumu akts).

Tajā pat laikā, tiesas kolēģija uzskata, ka šie noteikumi nav pretrunā ar /Persona A / celto apsūdzību. Saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2022/2065, DPA (Digitālo pakalpojumu akta) galvenie mērķi ir:mazināt nelikumīga satura izplatību tiešsaistes vidē; ierobežot prettiesisku starpniecības pakalpojumu izmantošanu; nodrošināt lietotāju pamattiesību labāku aizsardzību, padarot digitālo vidi drošāku, paredzamāku un uzticamāku tās lietotājiem.

Savukārt nelikumīgs saturs DPA izpratnē ir jebkāda informācija vai darbība (tostarp produktu pārdošana vai pakalpojumu sniegšana), kas neatbilst Eiropas Savienības vai dalībvalsts normatīvajiem aktiem. Piemēram, nelikumīgs saturs ir: dezinformācijas vai naida runas izplatīšana; politiskās reklāmas, neievērojot normatīvajos aktos noteiktās prasības, izplatīšana; vardarbības pret bērnu atspoguļojošu attēlu vai video materiālu kopīgošana; neatļautu vielu tirdzniecība vai pakalpojumu piedāvāšana interneta vidē; autortiesībām aizsargātu materiālu nesankcionēta piedāvāšana u.c. (*pieejams:* https://www.ptac.gov.lv>kas-ir-digitalo-pakalpojumu- ...).

Aizstāvis iesniegtajā apelācijas sūdzībā norāda, ka tiesa faktiski nav analizējusi vai video saturs ir uzskatāms par neslavas celšanu, proti par nepatiesu ziņu izplatīšanu vai par goda un cieņas aizskaršanu. Uzskata, ka tiesa nepamatoti ir konstatējusi, ka video ieraksts satur ziņas, nevis goda un cieņas aizskārumu.

Aizstāvja ieskatā, konkrētajā video ierakstā ir redzama goda un cieņas aizskaršana, kas nav krimināli sodāmi, bet gan risināms Civilprocesa likuma noteiktajā kārtībā.

Tiesas kolēģija šādiem aizstāvja argumentiem nepiekrīt.

Tiesas kolēģija norāda, ka /Persona A / nav celta apsūdzība par goda aizskaršanu (Krimināllikuma 156.pants) vai par varas pārstāvja un citas valsts amatpersonas goda un cieņas aizskaršanu (Krimināllikuma 271.pants), tāpēc tiesai nav pamata analizēt šādas normas.

Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 23.pantu krimināllietās tiesu spriež tiesa, tiesas sēdēs izskatot un izlemjot pret personu celto apsūdzību pamatotību.

Bez tam, kā pamatoti norāda arī pats aizstāvis, šīs normas (Krimināllikuma 156.pants un 271.pants) no Krimināllikuma ir izslēgtas.

Pretēji aizstāvja apelācijas sūdzībā norādītajam, pirmās instances tiesa pietiekami plaši ir analizējusi Krimināllikuma 157.panta otrajā daļā paredzētā noziedzīgā nodarījuma sastāvu, kā arī /Persona A / darbību atbilstību celtajai apsūdzībai.

Tiesa pamatoti atzinusi, ka no subjektīvās puses neslavas celšana var tikt izdarīta tikai ar tiešu nodomu, jo vainīgais apzinās, ka par cietušo izplatāmās ziņas ir nepatiesas un apkauno viņu, un vēlas ar šādu rīcību celt viņam neslavu. Savukārt noziedzīgā nodarījuma subjekts ir jebkura fiziska un pieskaitāma persona, kas sasniegusi 14 gadu vecumu. Uz /Persona A / tiešo nodomu celt neslavu /Persona D/ norāda /Persona A / rīcība, jo /Persona A /, apzinoties savu apgalvojumu nepatiesumu, izteica tos emocionāli aizvainotā tonī, strīdoties ar /Persona D/, kas tobrīd veica savus dienesta pienākumus, t.i., veica /Persona A / muitas pārbaudi. Tāpat uz /Persona A / tiešo nodomu norāda viņa rīcība, kad videoieraksta uzņemšanas laikā, redzot, ka cietušais /Persona D/ ir seju aizsedzošā maskā, /Persona A / pietuvināja videokameru tieši uz /Persona D/ formas tērpa izvietoto uzvārda uzšuvi, un tieši tā, lai uzvārds būtu labi salasāms topošiem videoieraksta skatītājiem.

Tiesa pamatoti atzina, ka /Persona A / videoierakstā izteiktie apgalvojumi par viņa fizisku ietekmēšanu un aicinājumi uz seksuāla rakstura darbībām no /Persona D/ puses ir paši par sevi apkaunojoši, taču tos vēl kaitējošākus /Persona D/ godam un viņa amatpersonas reputācijai padara apstāklis, ka videoierakstā /Persona D/ ir identificēts kā /Nosaukums B//

Izvērtējot apsūdzībā norādīto /Persona A / videoierakstā ietvertās informācijas saturu atbilstoši šādas informācijas ietekmei uz personas reputāciju sabiedrībā vispārpieņemtās uzvedības un morālo vērtību izpratnē, tiesa pamatoti atzina, ka /Persona A / videoierakstā ietvertā informācija par to, ka cietušais /Persona D/ fiziski ietekmē pārbaudāmo personu (/Persona A /) un piedāvā pārbaudāmajai personai iesaistīties seksuāla rakstura darbībās, atzīstama par personas godu un cieņu aizskarošu un /Persona D/ apkaunojošu, jo šāda informācija ir apzināti nepatiesa un tā negatīvi ietekmē gan /Persona D/ sabiedrisko novērtējumu, gan arī /Persona D/ pašnovērtējumu.

Ievērojot izklāstīto, Krimināllietu tiesas kolēģija atzīst par nepamatotu aizstāvja apelācijas sūdzībā ietverto norādi uz Krimināllikuma 157.panta otrās daļas nepareizu piemērošanu, kvalificējot /Persona A / noziedzīgo nodarījumu.

Krimināllietu tiesas kolēģija atzīst, ka pirmās instances tiesa pareizi un pamatoti ir noteikusi cietušajam /Persona D/ morālā kaitējuma kompensāciju 5000*euro* apmērā, piedzenot to no vainīgās personas, t.i., /Persona A /. Šādas cietušajam noteiktās morālā kaitējuma kompensācijas pārskatīšanai apelācijas instances tiesa nesaskata pamatu.

Kriminālprocesa likumā 351.panta pirmajā daļā noteikts, ka cietušajam ir tiesības iesniegt pieteikumu par radītā kaitējuma kompensāciju jebkurā kriminālprocesa stadijā līdz tiesas izmeklēšanas uzsākšanai pirmās instances tiesā. Pieteikumā jāpamato par mantisko zaudējumu pieprasītās kompensācijas apmērs, bet kompensācijas apmērs par morālo aizskārumu un fiziskajām ciešanām – tikai jānorāda.

Morālā kaitējuma nodarīšana un pienākums atlīdzināt nodarīto morālo kaitējumu ir sekas personas prettiesiskām, tīšām darbībām vai darbībām aiz neuzmanības, kā rezultātā ir bijusi apdraudēta cietušā drošība, veselība un citas vērtības. /Persona A / noziedzīgais nodarījums, kas paredzēts Krimināllikuma 157.panta otrajā daļā ir klasificējams kā krimināpārkāpums atbilstoši Krimināllikuma 7.panta otrajai daļai, un tas apdraud personas godu un cieņu.

Tiesas kolēģija secina, ka nosakot morālā kaitējuma kompensācijas apmēru, pirmās instances tiesa ir ņēmusi vērā Kriminālprocesa likuma 352.panta pirmās daļas noteikumus, izvērtējusi cietušā pieteikumu par nodarīto morālo kaitējumu, ņēmusi vērā noziedzīgā nodarījuma smagumu un izdarīšanas raksturu, apstākļus, pie kādiem izdarīts noziedzīgais nodarījums, cietušajam nodarītā morālā aizskāruma dziļumu.

Tiesas kolēģija atzīst, ka noziedzīgā nodarījuma, kas paredzēts Krimināllikuma 157.panta otrajā daļā, izdarīšanas rezultātā cietušajam ir nodarīts morālais kaitējums, jo /Persona A /ar savām darbībām ir cēlis cietušajam neslavu starptautiskā tīmekļvietnē, kuru lieto liels daudzums cilvēku, tādējādi būtiski paplašinot personu loku, kuras var iepazīties ar apsūdzētā izplatīto nepatieso cietušo apkaunojošo un apmelojošo informāciju. Neslavas celšanas veids – cietušā apmelošana plašā sabiedrībā rada priekšstatu par cietušo kā par /Nosaukums B//amatpersonu, kura dienesta pienākumu pildīšanas laikā veic pretlikumīgas darbības, fiziski ietekmē apsūdzēto un piedāvā apsūdzētajam iesaistīties seksuāla rakstura darbībās. Līdz ar to, ar/Persona A /

noziedzīgajām darbībām cietušajam /Persona D/ radīts morāls kaitējums personiskās, sabiedriskās un amata reputācijas pazemināšanā.

Turklāt, kā izriet no cietušā /Persona D/ norādītā, saistībā ar apsūdzētā /Persona A / veiktajām darbībām – cietušā publisku nepatiesu apkaunošanu – /Persona A / ir sagādājis ciešanas ne vien viņam personīgi, bet arī viņa ģimenei. /Persona D/ uzsvēra, ka ir grauts arī viņa kā tiesību aizsardzības iestādes darbinieka pozitīvai tēls gan kolēģu vidū, gan sabiedrībā kopumā. /Persona D/ norādīja, ka viņa kolēģi mēdz jokot par videoieraksta saturu, kas viņam ik reizi rada negatīvas emocijas un psiholoģiskus pārdzīvojumus.

Morālā kaitējuma kompensācija ir naudas izteiksmē noteikta atlīdzība, kura nodarījumā vainīgajai personai jāmaksā cietušajam, lai atlīdzinātu negatīvo ietekmi uz cietušā psihi un likvidētu ar likumpārkāpumu radītos pārdzīvojumus.

Nosakot atlīdzību par morālo kaitējumu saskaņā ar taisnīguma principu, tiesai ir jāizvērtē ne tikai cietušā intereses, bet arī šo interešu samērīgums, jo taisnīgums tiek sasniegts tikai tad, kad ir panākts līdzsvars. Tādējādi atlīdzība jeb kompensācija par nodarīto morālo kaitējumu nevar tikt uzskatīta par sodu vainīgajam, jo kompensācija nodrošina cietušajam apmierinājumu, kas mazina izraisītos pārdzīvojumus un emocionālo nestabilitāti.

Apelācijas instances tiesa uzskata, ka pamatojot kompensācijas apmēru par morālo aizskārumu, pirmās instances tiesa ņēma vērā un izvērtēja visus atlīdzinājuma noteikšanā būtiskos apstākļus un nosakot atlīdzinājumu, nav balstījusies vienīgi uz saviem subjektīvajiem ieskatiem, bet gan uz racionāliem juridiskiem apsvērumiem. Iesniegtajās apelācijas sūdzībās nav norādīti apstākļi, kādus nav ņēmusi vērā pirmās instances tiesa, nosakot kompensācijas apmēru par morālo aizskārumu.

Ņemot vērā minēto apstākļu kopumu Kriminālllietu tiesas kolēģija uzskata, ka morālā kaitējuma kompensācija 5000 *euro* apmērā cietušajam, ko noteica pirmās instances tiesa, ir samērojama ar tiem emocionālajiem pārdzīvojumiem, kurus izraisīja /Persona A / ar savām prettiesiskām darbībām.

Nedz aizstāvis iesniegtajā apelācijas sūdzībā, nedz arī apsūdzētais /Persona A / nav norādījuši nekādu pamatojumu morālā kaitējuma kompensācijas samazinājumam.

Tiesas kolēģija, pārbaudot pirmās instances tiesas spriedumu daļā par /Persona A / noteikto sodu, atzīst, ka pirmās instances tiesa ir izmeklējusi un novērtējusi visus tos apstākļus, kas ietekmē soda noteikšanu un spriedumā norādījusi, uz kādu apstākļu un personību raksturojošu ziņu pamata izraudzīts apsūdzētajam konkrētais soda veids un mērs par izdarīto noziedzīgo nodarījumu.

Saskaņā ar Krimināllikuma 35., 46.pantu, nosakot soda veidu un mēru, pirmās instances tiesa ir ņēmusi vērā soda mērķi, izdarītā noziedzīgā nodarījuma raksturu un radīto kaitējumu, vainīgā personību, atbildību mīkstinošus un pastiprinošus apstākļus.

Saskaņā ar Krimināllikuma 7.panta otro daļu apsūdzētais /Persona A / ir izdarījis kriminālpārkāpumu.

Pirmās instances tiesa spriedumā ir pareizi atspoguļojusi apsūdzētā personību raksturojošos datus, kam tiesas kolēģija piekrīt un tos neatkārto. Apelācijas instances tiesā saņemti papildu apsūdzētā personību raksturojoši dati, proti, /Persona A / uzdevumā /Persona J/ elektroniski apelācijas instances tiesai ir iesniedzis /Persona A / 2021., 2022. un 2023.gada iedzīvotāju ienākuma nodokļa deklarācijas Lietuvas Republikā, kur /Persona A /ir nodokļu rezidence no 2020.gada 23.janvāra un /Nosaukums B//lēmumu, ar kuru/Persona A / noteikts Latvijas Republikas nerezidenta statuss ar 2020.gada 23.janvāri.

Tāpat, attiecībā uz /Persona A / ir saņemti divi Rīgas Centrālcietuma raksturojumi, kuri pēc būtības ir analoģiski un no kuriem izriet, ka /Persona A / ieslodzījuma vietā raksturots pozitīvi. Atrodoties apcietinājumā, /Persona A / nav pieļāvis soda izciešanas režīma pārkāpumus. Nodarbinātībā un izglītības pasākumos nav iesaistīts, bet ir izteicis vēlmi tikt nodarbinātam. Brīvajā laikā lasa grāmatas, izmanto iespēju apmeklēt trenažieru zāli. Svētdienās labprāt apmeklē garīgās aprūpes pasākumus, ko organizē cietuma kapelāni. 2025.gada 17.martā un 2025.gada 24.aprīlī pēc paša iniciatīvas apmeklēja cietuma psihologu Konsultāciju laikā pārrunāja motivācijas uzturēšanu un nākotnes plānus. Uztur sociāla rakstura sakarus ar tuviniekiem un paziņām, izmantojot cietuma tālruni. /Persona A / saskarsmē ar administrāciju ir pieklājīgs, līdzsvarots, pozitīvi noskaņots. Cenšas ievērot uzvedības normas un cietuma iekšējās kārtības noteikumus. Spēj sastrādāties un atrast kopīgu valodu ar dažāda rakstura cilvēkiem.

Tiesas kolēģija šo papildu apsūdzēto raksturojošu informāciju vērtē un ņem vērā izskatot lietu. Tajā pat laikā tiesas kolēģija atzīst, ka šīs apsūdzēto raksturojošās ziņas nav pamats, lai samazinātu /Persona A / noteikto soda mēru vai noteiktu citu soda veidu.

Pirmās instances tiesa pamatoti saskaņā ar Krimināllikuma 47.pantu atbildību mīkstinošus apstākļus apsūdzētajam /Persona A / nekonstatēja. Arī apelācijas instances tiesa /Persona A / atbildību mīkstinošus apstākļus nekonstatē. Saskaņā ar Krimināllikuma 48.pantu pirmās instances tiesa pamatoti /Persona A / nav konstatējusi arī atbildību pastiprinošus apstākļus.

Tiesas kolēģija atzīst, ka apsūdzētajam noteiktais sods par Krimināllikuma 157.panta otrajā daļā paredzētā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanu ir likumīgs, pietiekami motivēts un individualizēts, atbilstošs Krimināllikuma 46.pantā paredzētajiem soda noteikšanas vispārīgajiem principiem un Krimināllikuma 35.pantā noteiktajam soda mērķim.

Tiesas kolēģija /Persona A / noteikto soda veidu un mēru – sabiedrisko darbu uz 140 (viens simts četrdesmit) stundām – uzskata par samērīgu un atbilstošu noziedzīgā nodarījuma raksturam, krimināllietā konstatētajiem apstākļiem un apsūdzētā personībai.

Tajā pat laikā, tiesas kolēģija atzīst, ka pirmās instances tiesas spriedums ir atceļams daļā par /Persona A / piemērotā drošības līdzekļa – dzīvesvietas maiņas paziņošana – atcelšanu pēc sprieduma stāšanās spēkā un /Persona A / drošības līdzeklis nav piemērojams.

Kā redzams no krimināllietas materiāliem, /Persona A / kriminālprocesā 2022.gada 7.martā bija piemērots drošības līdzeklis – dzīvesvietas maiņas paziņošana –, kas 2022.gada 29.augustā ar procesa virzītāja lēmumu atcelts. Taču neraugoties uz minēto, pirmās instances tiesa sprieduma rezolutīvajā daļā nepamatoti norādījusi, ka /Persona A / piemērotais drošības līdzeklis – dzīvesvietas maiņas paziņošana – atceļams pēc sprieduma stāšanās spēkā.

Rezolutīvā daļa

Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 563.panta pirmās daļas 3.punktu, Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģija

nosprieda

Rīgas rajona tiesas 2024.gada 20.marta spriedumu atcelt daļā par /Persona A / piemērotā drošības līdzekļa – dzīvesvietas maiņas paziņošana – atcelšanu pēc sprieduma stāšanās spēkā.

/Persona A / drošības līdzekli nepiemērot.

Pārējā daļā pirmās instances tiesas spriedumu atstāt negrozītu.

Spriedumu var pārsūdzēt 10 darbdienu laikā kasācijas kārtībā Latvijas Republikas Augstākajā tiesā Kriminālprocesa likuma 574. un 575.pantā paredzētajos gadījumos, iesniedzot sūdzību vai protestu Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijā.

Pilns nolēmums pieejams 2025.gada 23.septembrī.

Tiesnese L.Kuzmane

Tiesnese D.Dumbre

Tiesnesis Ģ.Aizsils